

August Thiry

Mož iz Werchterja

Danes sem v časopisu videl njegovo osmrtnico. Je sam hotel, da je na njej z manjšimi črkami zapisano tudi njegovo drugo ime? Ni pomembno. Sam ga bom v tej zgodbi, ki se mi je tako dolgo uporniško izmikala in se ni pustila zapisati, imenoval Degreeef. Šele zdaj se lahko spravim k delu in zgodbo v njegovem imenu posredujem naprej. Degreeef je mrtev. Umril je za neozdravljivo boleznijo. *Rak* ... A o tem v osmrtnici ni besede. In prav je tako. Njegova bolezen je tičala globlje. Degreeef jo je zdravil po svoje: s potrpežljivostjo pripovedovalca, ki si je iskal poslušalce. Eden izmed njih sem bil tudi jaz.

Dolgo je trajalo, preden je bila zveza vzpostavljena. Zvonjenje na drugi strani žice je prekinil hripav glas: "Degreeef. Prosim?"

Začel sem pripovedovati: inštalacija centralne kurjave na najini podstrehi, peč, ki sopiha in z nadležnimi resonancami prasketa po dimniku kamina v dnevni sobi.

Z druge strani me je prekinilo neodločno momljanje. Razumel sem le nekaj o *sprijeti umazaniji* v ceveh. Naslednji teden se bo oglasil. Dogovorjeno? Izvrstno!

Tistega večera je pri vhodnih vratih zazvonil zvonec. Ko sem jih odprl, je stal pred mano; Degreeef, mož iz Werchterja, ki sva ga našla prek oglasa '*Kjer je vaš denar vreden več*'. Nekoliko živčno se mi je nasmehnil. Bil je postaven petdesetletnik. Lepo oblikovana glava s svetlimi, valovitimi lasmi, očala z zlatim okvirjem. Na sebi je imel podložen površnik, segajoč do kolen, v rokah pa je nosil kovčka z orodjem.

"Dober večer, gospod Maris," je pozdravil.

Potem je še nekaj zamomljal, a se nisem preveč menil za njegove besede. Stisnil sem mu dlan in ga spustil v hišo.

Šla sva na podstrešje, kjer je v majhni sobici stal kotel centralnega ogrevanja. Kovčka je postavil na tla, si z roko šel skozi lase in iz škatlice potegnil cigareto. Izklopil je električni tok, na bakrene cevi je namestil gibljive vmesne spojke, zamenjal je ročico. Komaj sem mu sledil. A pol ure pozneje je bila napaka odpravljena. Ko je tok spet priklopil, se je peč še enkrat nežno stresla in zapraskljala, potem pa je začela enakomerno presti. Za zaprtimi vrati sobice je bilo slišati jasen, znan zvok.

Tisoč petsto frankov se mi je zdela sprejemljiva cena. Žena mu je natočila skodelico kave. Degreef jo je z majhnimi požirki hitro zлил vase. Ni hotel sesti. Istega večera je moral obiskati še eno stranko.

“Veliko dela, gospod Maris, in vedno ob večernih urah.”

Ko je stopal k staremu peugeotovemu kombiju, se je že mračilo. Gledal sem za njim in pomislil: ‘Tale mož ne bo dočakal šestdeset let. Infarkt ga bo pokopal, stavim. Verižni kadilec, slabi živci, nerazločen govor ... to pove vse.’

Nanj sem se spomnil spet čez več mesecev, ko se je v kopalnici zamašil odtok. Na srečo je žena shranila njegovo telefonsko številko.

“Ni problema, gospod Maris. Urica dela, več ne. Nasvidenje jutri.”

V hipu sem pred očmi zagledal njegovo podobo: odlaga slušalko in kotiček ust ima povešen kot v živčnem krču.

Naslednji večer je pesek dovoza zaškrtal pod avtomobilskimi gumami. Degreef je iz prtljažnika izvlekel kovčka z orodjem. Nosil je lahek jopič in kravato. V garaži je čeznju naglo oblekel moder kombinezon. Skupaj sva odšla v kopalnico. Hitro je opravil: nobenega razbijanja, nova odtočna cev.

Zatem je nekoliko dlje posedel za mizo v dnevni sobi. Govoril je bolj umirjeno ter razločno in v pepelniku sta za njim ostala le dva ogorka. Mogoče se je pri nama počutil že bolj domače. Med pogovorom se je zasukal in z roko pokazal proti kupom papirja na moji pisalni mizi. So vsi ti papirji *za službo*? Nekaj hipov sem molčal, osupel nad neumestnim vprašanjem. A v njegovem pogledu je bilo toliko svetlomodne nedolžnosti, da sem zamomljal nekaj o pisanju ...

“No, ja, vsakomur svoje,” je zavzdihnil. “Pri nas na letališču ni skoraj nič drugače. Sprva misliš, da te potrebujejo samo za vzdrževanje, potem pa ti pojasnijo, da moraš za vsak vijak izpolniti uraden Sabenin formular. Še dobro, da delam tudi zvečer. Med ljudi moram, razumete? Da bi po cele dneve sedel čisto sam za mizo v nekem kotu ... Ne, resnično, tega ne bi zmožel ...”

Utihnili so, iz škatlice izbrskali novo cigareto in mi jo ponudil. Molče sva opazovala prve modrosive oblačke, ki sva jih počasi puhala predse.

Ko sem ga pospremil k vratom, se je že znočilo.

“No, takole,” je rekel, “pa sem končal za danes.”

Vprašal sem ga, kako dolgo bo vozil do doma.

“Približno dvajset minut.”

Dodal je, da živi nekaj kilometrov iz središča Werchterja.

“Miren konec, gospod Maris. Kraj, kakršen ti priraste k srcu. V mojem primeru je zagotovo tako ...”

Sedel je v avto in se odpeljal. Nekoliko pozneje je žena prišla iz kopalnice z velikim, bleščeče srebrnim, univerzalnim ključem. Ga Degreeef ni pogrešil? Sem plačal za popravilo?

Ne skrbi. Poklical ga bom. Najbrž jutri ...

Bilo je poletje, mesec avgust. Po poljih so bobneli težki kombajni, zaviti v oblake prahu, in želi pšenico. Iz hiše sem zaslišal pridušeno zvonjenje telefona. Stekel sem prek celega vrta in ko sem končno dvignil slušalko, sem bil sprva nekoliko zmeden. *Degreeef, Degreeef ...* Ja, seveda! Na vse pretege se je začel opravičevati. Ne smem mu zameriti, malenkost je, ampak ali je mogoče pri meni pozabil univerzalni ključ ...?

Takoj sem odgovoril, da je ključ res pri meni ter da naj ponj in po denar pride, kadar hoče.

Na drugi strani žice je bilo vse tiho.

Ja, še istega večera se lahko oglasi, je rekel, če le ni nerodno ...

“Ne, ne, gospod Degreeef, kar pridite.”

Prižgal sem si cigareto in stopil v garažo. Medtem ko sem brskal po najrazličnejši krami na policah, sem s hrbtno stranjo roke zadell ob nekaj ostrega. Čisto zadaj je ležal ključ, napol skrit pod zarjavelim rezilom stare sekire, ki sem jo previdno pomaknil v stran.

Ko se je stari peugeot tistega popoldneva ustavil na dovozu, je bilo še vedno strašno vroče. Degreeef je stopil iz avta. Oblečen je bil v svetlo polo majico in roke ter obraz je imel lepo porjavele. Univerzalni ključ je hitro spravil v predal.

“Cigareto, gospod Degreeef?”

Raje ne. Odkar se nisva videla, se je predčasno upokojil in od danes do jutri tudi prenehal kaditi. Z robčkom si je obrisal potno čelo.

“To je še najhuje. Počutim se, kot bi telo skušalo iz sebe spraviti vso umazanijo s potenjem.”

Govoril je počasneje in vsako besedo je razločno izgovoril do konca. Odpeljal sem ga na teraso in mu rekel, da bo žena vsak hip prinesla pivo, sam pa sem šel po ček. Ko sem kmalu zatem mimo steklenih vrat dnevne sobe stopil na teraso, sem pred njim opazil kozarec ledenega čaja.

Izročil sem mu ček, ki ga je, ne da bi ga pogledal, spravil v prsni žep majice, sam pa sem iz hladilnika vzel steklenico stelle. Vrč z ledenim čajem na nizki bambusovi mizici se je v večernem soncu obarval svetlo rdeče. Na drugi strani podeželske ceste so se sprehajale krave in nekoliko nižje na travniku so tiho šumeli topoli. Na kratko – len, poletni večer na terasi za hišo. Žena mu je v napol prazen kozarec dolila čaj. Napravil je pošten požirek in kozarec previdno

postavil nazaj na mizo. Natančneje sem si ga ogledal. Kdo sploh je? Mož iz Werchterja, petdesetletnik, nekdo, ki je na svetu že pol stoletja. Ima družino, prijatelje in znanke, zvezuje žice razpredenega omrežja – življenje pač. Pustil sem, da sta z ženo izmenjala nekaj običajnih stavkov o tem in onem, dokler ni za hip nastala tišina. Takrat sem, precej znenada, vprašal, ali je priimek Degreef v Werchterju pogost.

Mož se je obrnil k meni in me pogledal naravnost v oči. Počutil sem se nekoliko neprijetno. Te oči! Bilo je, kot bi pred mano sedel nekdo drug. Nekdo, ki si je z robčkom spet obrisal čelo, čeprav se to sploh ni lesketalo. Ko je pogled končno umaknil, me je vprašal, če v Werchterju koga poznam.

Povedal sem mu, da se med tednom dostikrat peljem tam mimo in se mi vas, vsaj od daleč, zdi zelo prijetna.

“Ah,” je zamahnil z roko, “nič posebnega ni. A če že vprašate: tako se pišem samo jaz in po mojem je en Degreef v Werchterju povsem dovolj. Celo več kot dovolj!”

Pogovor je bil vedno bolj nenavaden. Preden je nadaljeval, je nekoliko pomislil in se odkašljajal, kot bi hotel napraviti prosto pot besedam, ki so prihajale iz neznanih globin.

“Res je. Predstavil sem se vama kot Degreef, a vedeti morate, da sem ta priimek prevzel. Tako so se pisali moji krušni starši. Živeli so v Bertemu. Dobri ljudje so bili. Oče in mama sta sicer že umrla, a z njunimi otroki, mojimi polbrati, sem se vedno dobro razumel. Še zdaj se pogosto obiskujemo. O Werchterju me sprašujete, ker si mislite: tam je bil rojen, tisti konec dobro pozna. A po pravici povedano, nimam izkušenj z navezanostjo na rodni kraj. Poseben primer sem: rodil sem se v zaporu!”

Z roko je segel k prsnemu žepu. Gib, ki mu je ostal iz časov, ko je segal po novo cigareto. Žena ga je pogledala s široko razprtimi očmi, dlan s kozarcem ji je zastala na pol poti med usti in mizo.

“Na ženskem oddelku Vorsta. Saj vesta o čem govorim, kajne? O zaporu v Bruslju? Ko je bil čas za to, me je oddala ljudem iz Bertema. Pravim sicer ljudem, a zame sta bila vedno moja prava starša. Tako sem postal Degreef in sem to tudi ostal. Pozneje sem imel zaradi tega seveda nekaj težav. Pravo mamó sem moral enkrat na mesec obiskati v Bruslju. Takrat sem oblekel najlepša oblačila in z mamó Degreef sva skupaj stopala po dolgih hodnikih zapora, dokler nisva prišla do vrat posebne sobe, v katero sem moral vstopiti sam. Tam je za mizo sedela teta Valérie, ki je ves čas govorila *mon petit* in *kar lepo pojej čokoladico*. Na mizi me je namreč zmeraj čakala tablica mlečne čokolade *côte d’or*, vedno enaka. Takrat mi ni bilo še nič jasno, saj nisem vedel, kdo je ta *madame*. In ker je potem navadno začela še tarnati na ves glas, da je odmevalo od visokih stropov, si lahko predstavljate, da sem kot šest-, sedem-

leten fantič hotel čimprej stran od nje. A nič ni pomagalo. Mama Degreeef je vztrajala in tako sem moral vedno znova tja. S tem so me pripravili na to, kar se je dogajalo pozneje.

Kmalu zatem sem namreč prejel papirje, na katerih je bil zapisan tudi drugi priimek. Takrat je k meni prišel oče in tega ne bom pozabil nikoli: séde na drugi konec mize in med nama na kvačkanem prtu leži uradni dokument. Z roko pokaže nanj in mi pove, da je na njem zapisan tudi priimek tete Valérie, ker sem prišel iz njenega trebuha – tako je rekel: *iz njenega trebuha* – a da zanj in za mamó to ničesar ne spremeni. Ti si naš, fant, je rekel s hripavim glasom. In nato je roko položil na mojo, ki je počivala na mizi. V grlu me je stisnilo, počutil sem se, kot bi v meni od bolečine vse gorelo. In očetova roka ... Ne morem vama drugače razložiti ... Bilo je, kot bi iz mene potegnili ves obup in žalost. Tistega nedeljskega popoldneva pri nas doma v Bertemu ne bom pozabil nikoli. Pozneje sem dostikrat pomislil: tako srečen, kot si bil takrat, fant, ko je nasproti tebe sedel oče, ne boš nikdar več.”

Na teraso je padel večer. Ob svetilko so se zaletavali komarji. Na temnem nebu nad nami je sijalo vedno več zvezd.

“In potem me vprašate po Werchterju ...” je še dodal.

Vedel sem, da se je Degreeef obrnil k meni, a sedel sem nepremično in zrl v odprtino steklenice.

“Poslušajte, gospod Degreeef,” sem slišal reči ženo, “nikar ne imejte občutka, da morate govoriti o tem ...”

“Hočem reči le, gospa Maris, da zgodba ni preprosta. Zdaj ko sem v pokoju, imam tudi več časa, da razmišljam o tem. Ljudje vedo, da me lahko vedno pokličejo, če je pri hiši kaj narobe. Pogledam v rokovnik, dogovorimo se in stvar popravim: mala popravila, novo stranišče, to sploh ni problem. In včasih, če čutim, da to smem, pripovedujem tudi o sebi. Ljudem, kot sta vidva, takšnim, ki lahko razumejo. Verjemita mi, dobro znam oceniti človeka. Že ko sem vaju prvič videl, sem vedel, da sta poštenjaka. Walter, sem si rekel, tema dvema lahko poveš, če bo kdaj napočil pravi trenutek. In ko že govorim o trenutku: rekel sem vama, da sem se rodil v zaporu in tako je tudi bilo, a človek začne živeti že prej, kajne? V maminem trebuhu, mislim. Premlada sta, da bi slišala za tisto, a takrat, sredi tridesetih let, je bilo v vseh časopisih: *Werchterska afera*. Dosti so pisali o tem. Takrat je bila mama poročena z d'Orsemom in sta živela v njegovi graščini, v Diegemhofu, kot ji pravijo v Werchterju. Še vedno stoji tam, ob cesti proti Tremeloju, blizu leuvenskega krematorija.”

Vedel sem, o čem govori. Tik za krematorijem se z glavne ceste odcepi makadamska pot. Kadar sem se vozil mimo, sem se včasih ozrl proti razpadajočemu gradiču z visoko streho iz skrila vca in krajnima stolpoma, ki kukata izza mogočnih hrastov. Tako se je graščina torej nekdaj imenovala: Diegemhof.

“Ampak seveda so jo morali po tistem prodati. Kupil jo je neki kmeti iz zahodne Flandrije in njegov sin jo ima še vedno v lasti. Precej zemlje je moral že razprodati in kot slišim, se bo posest še zmanjšala. Z d’Orsemovima otrokoma – imela sta dve hčeri – nisem imel zares stika. Kot se zdi, sta šli takrat k sorodnikom v Leuven, nato pa so ju poslali v internat. Starejša se je na začetku vojne poročila z nekim profesorjem na bruseljski univerzi, mlajša pa živi v tujini. Nekje v Franciji, pravijo v Werchterju. A nikdar nisem spraševal po njiju. Tudi oni sta dobili svoje; bedo pa tudi denar od prodaje posesti. Tako vsaj mislim.”

Segel sem po škatlici na mizi in mu zmeden ponudil cigarilo. Spravil sem ga v zadrego. Sprva se je obotavljal, končno pa je zmajal z glavo.

“Gospod d’Orsem je zmeraj kadil dolge cigare, zvite na roko. Blizu nas je s svojo hčerko živel star izdelovalec cigar. Najbrž jih je d’Orsemu nosila prav njegova hči. Njen oče mi je pripovedoval, da je bil d’Orsem veleposestnik starega kova. S hlapci in z drugim osebjem je dobro shajal. Takrat je na kmetiji ter v hiši delalo najmanj deset ljudi in pravijo, da jim je gospodar vedno pomagal. Z njim se je dalo pogovarjati tako kot z vama. A vedno se je držal nekoliko ob strani. Vaška politika ga ni nikoli zanimala. Dobri odnosi z ljudmi in knjige – to je bilo njegovo življenje. Imel je res čudovito knjižnico, kamor se je v dolgih zimskih mesecih, ko na posestvu ni bilo dela, umaknil za več dni. Tako sem vsaj slišal. Madame d’Orsem – že res, da me je nosila, a je ne morem klicati drugače – *tista ženska* torej, ni sodila k takšnemu človeku. Bila je precej mlajša od njega in pogosto je hodila v Bruselj. Pravzaprav že kar prepogosto, saj je tam poznala veliko bogatašev. Da bi tudi sama lahko prirejela bleščeče sprejeme, je hotela iz kmetije napraviti ugledno graščino. Tako so morali hlapci povsod prižigati svetilke, po parku obešati lampijončke – za tako imenovano ‘vzdušje’. To vama pripovedujem, da bi vedela, kakšne vrste ženska je bila: pravi metulj, nikoli zadovoljna. Takšen človek kmalu naleti na nekoga iste vrste. Stanoval je nekoliko stran, v eni izmed manjših zgradb na posesti. Najeli so ga kot vodjo osebja, bil pa naj bi tudi gozdni čuvaj. Pravim, da *naj* bi bil, kajti starejši ljudje, ki so tam delali in so to torej videli na lastne oči, so govorili, da se je ponavadi le sprehajal naokrog. Lepo je bil oblečen in pri sebi je vedno imel srebrno cigarnico. Malopridnež pač. Drugače se ne morem izraziti. Z madame sta redno hodila jahat in gospod d’Orsem ni v tem nikdar videl nič slabega. Ta je pomagal delavcem, bral svoje knjige ali pa po francosko klepetal z dekletoma, z mojima pravima polsestrama. No, po tisti strani vsaj.”

Krošnje topolov ob robu travnika so nežno zašumele. Žena je v krogu svetlobe na terasi k ustnicam ponesla kozarec. Pepel s cigarile je padel na ploščice.

“Nato pa je madame z gozdnim čuvajem zanosila. Očitno sta se res strastno zaljubila, kajti celo v tistem času bi se otroka z lahkoto znebila, če ne drugje,

pa v tujini. Potem seveda ne bi sedel tukaj. Po eni strani bi jima moral biti celo hvaležen. Seveda jima nisem, a takšna so dejstva, pa če jih še tako obračaš. Kakor koli že, nekaj sta morala ukreniti. Stuhkala sta strašni načrt in ga tudi izpeljala do konca.

Tistega večera je madame povabila gospoda d'Orsema v gozd, pod pretvezo, da bi se rada nekoliko sprehodila. Sprva je gospodarja to začudilo, saj ga česa takega ni prosila že celo večnost. A verjetno si je mislil, da se hoče pogovoriti z njim o deklicah ali o tem, kako bo šlo vse skupaj naprej. Nekaj v tem smislu. Toda na drugi strani ograje, ki se vleče med gozdom in potjo, ju je že čakal gozdni čuvaj. Ko sta zakonca prišla mimo, je od zadaj napadel gospoda d'Orsema in ga s topo stranjo sekire mahnil po glavi. Njo je previdno urezal. Rana je bila majhna, vendar tik nad ušesom, da je iz nje pošteno krvavela. Videti naj bi bilo, kot da ju je oropal lopov, ki se je prikradel od kdove kod. Gospod d'Orsem je izkrvavel, ona pa je sodnikom povedala, da ju je napadel neznanec. Trdila je, da se je hotel dokopati do njenega nakita, a da jim kaj več žal ne more povedati, ker ga ni dobro videla.

Toda za njunima hrbtoma se je seveda govorilo marsikaj. Igra tako ni trajala dolgo. Potem ko je ona že pričala, so žandarji prijeli tudi njega. Odpeljali so ga v Leuven. Na sodišču se je vedel kot pravi gospod – bil je ves načičkan, klobuk si je potisnil nad eno uho in kadil je drage cigarete. A že naslednjega dne so mu dokazali, da laže. Kmalu so v Leuven pripeljali tudi madame. Ko so ju soočili, sta skoraj nemudoma vse priznala. Razkačene hlapce gospoda d'Orsema so morali močno držati ob strani, ko so ju mimo njih odpeljali na kraj, kjer sta pokopala njen nakit in gospodarjevo denarnico. Temu je sledil proces, ki so ga spremljali vsi časopisi. Njega so odpeljali v zapor v Leuven, njo pa v Bruselj. In kot sem povedal, sem se tam rodil: v zaporu.”

Presedel se je, da je bambusov stol glasno zaškripal. Svetilka mu je zdaj osvetljevala spodnjo polovico obraza.

“Oba sta dobila dosmrtno ječo. A saj veste, kako to gre: z gledno obnašanje, zmanjšanje kazni. Dvajset let sta odsedela, ona še celo nekaj manj. Po vojni, zagotovo pa na začetku petdesetih, je živel v Bruslju. Zdaj se najbrž sprašujeta: ju je še kdaj videl, ali hotel videti, saj sta bila konec koncev njegova prava starša? Na madame d'Orsem sem naletel na nekem sprejemu Kreditne banke v Bruslju. Pripravili so razstavo fotografij in risb starih gradov ter življenja v njih. In tam nenadoma stojiva drug ob drugem, pred porumenelo risbo Diegemhofa! Spet je bila fina dama, precej starejša, seveda, a še vedno obkrožena z moškimi, ki so ji zdaj ta zdaj oni prišli šepetat na uho, nakar jim je elegantno prikimala in jim morda odgovorila v tekoči, uglajeni francoščini. Videl sem njen dekolte, zgubano golo kožo z rjavimi starostnimi znamenji, pa velikansko broško in vrsto prstanov na njenih suhih prstih. Gotovo je vedela, kdo sem, tako kot sem jo tudi sam takoj prepoznal. To čutiš, razumeta? Njen obraz se je spremenil, pomladil

se je in v njenem pogledu je bilo nekaj mehkega, nekaj iz časov, ko je bila še teta Valérie in me je klicala *mon petit* ter mi v roke potiskala tablico čokolade *côte d'or*. Vedel sem, da se mi hoče približati. Samo nekaj korakov je bilo med nama, več ne. A takrat sem se obrnil stran in še v tistem trenutku odšel, ven, naravnost mimo steklenih krožnih vrat. Vem, to je grdo, a s tisto žensko nočem nikoli več imeti opravka. Nikoli! Pa ne smeta misliti, da to počnem iz zamere, kajti njega, lovca, sem nekoč celo poiskal. Ko so ga izpustili, se je umaknil v Tremelo. V Werchterju sem namreč spraševal, kaj se je z njim zgodilo, a ponavadi traja nekaj časa, preden ljudje, ki se še vsega spominjajo, začnejo govoriti o takšnih rečeh. Vrtati moraš vanje, tega pa ne počnem rad. Ampak dobro. Tako sem torej izvedel, kam se je zavlekel. In to je tudi prava beseda. Popolnoma sam je živel v zapuščeni, umazani koči na robu gozda. Nekega jutra – tega je zdaj že več let – sem se odpravil tja. Najmanj pol ure sem lazil po ozki, blatni cesti, preden sem se končno znašel na dvorišču. Vse naokrog je ležalo polno železa, zarjavelih avtomobilskih delov in ostale šare. Najbrž si je tako prislužil kakšen drobiž, kajti sodeč po sledih traktorskih gum, je k njemu hodilo kar nekaj kmetov. Vstopil sem v umazano kolibo z majavimi stenami in se takoj predstavil. Ko me je zagledal, je ubogi bednik sunkovito vstal s stola poleg peči, a se je takoj spet sesedel nazaj. Imel je upadel, zguban obraz in zanemarjeno brado. V kolibi je vladal gnusen smrad po propadu. Nekaj trenutkov me je samo zaprepadeno gledal. Potem pa si je z utrujenimi rokami pokrnil obraz. Ne morem vama opisati, kako je takrat tisti mož jokal – kot žival, ki hoče iz svojega telesa spraviti vse grehe. Nazadnje sva sedla k majavi leseni kuhinjski mizi drug nasproti drugega in se začela pogovarjati. O stvareh, ki so morale biti izrečene med nama in jih ne bom ponavljal. A nisva se dotaknila in ko sem odhajal, mu nisem dal roke. Tega me tudi ni prosil. Srečati sva se morala, to pa je bilo tudi vse.”

Zamahnil je z roko, da bi pregnal nadležnega komarja.

“Umrl je že pred leti. Kot psa so ga zakopali, brez križa in vsega drugega, na istem pokopališču, na katerem stoji marmornati nagrobnik gospoda d'Orsema. Vidita, nihče se ne more izogniti kazni, nihče. Zdaj morda tudi lahko razumeta, zakaj le redko govorim o *Werchterski aferi*. Če se v prav vseh časopisih znajde tvoja zgodba, se moraš nato vse življenje boriti, da najdeš pot do doma. Počasi začneš spoznavati okolico, greš do ljudi, popraviš zdaj to zdaj ono, kolikor pač gre. To je kot hipoteka, ki je ne moreš nikoli do konca odplačati. A naprej greš, saj je večina zadovoljna s tvojim delom in veš, da so med njimi prijazni ljudje, ki jih boš slej ko prej potreboval, da jim poveš zgodbo. Tako kot danes zvečer, pri ljudeh, kot sta vidva, pri ljudeh, ki so pripravljeni poslušati.”

Bližala se je polnoč. Veter je pojenjal. Rumenkasta svetloba svetilke je na ploščicah terase zarisala polkrog. Pod streho, kjer smo sedeli, so brenčali komarji. Degreef je obe roki položil na kolena in se sproščeno zleknil v stolu.

Mož iz Werchterja. Predčasno se je upokojil, a je še vedno taval naokrog, da bi se rešil tuje krivde. Tudi on je bil obsojen na dosmrtno ječo, a zanj kljub lepemu vedenju ni bilo milosti. Ostala mu je le zgodba, ki mu je v življenju pomenila vse. Poleg njega sta sedela mlajša, neizkušena človeka, še brez svojih zgodb – kot lutki, ki sta poslušali, dokler ni bila nit pretrgana. Vsi smo utihnil.

Danes sem v časopisu videl njegovo osmrtnico. Walter Degreeef – *po dolgotrajni bolezni je pomirjen zaspal*. Danes lahko pobere raztrgan konec niti, danes lahko pišem.

Prevedla Mateja Seliškar

August Thiry (1948) poučuje komunikologijo in novinarstvo na katoliški višji šoli Mechelen. Je strokovnjak za rusko literaturo in piše popotne zgodbe za časopis De Morgen. Za svoj prvi roman je leta 1990 dobil nagrado Guide Gezelle. Njegov drugi roman ironično opisuje akademsko življenje. Poleg teh je izdal še dva romana in literarno monografijo.